

Anonimizētā versija

Tulkojums

C-335/23 – 1

Lieta C-335/23

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu

Iesniegšanas datums:

2023. gada 26. maijs

Iesniedzējtiesa:

Landgericht Frankfurt am Main (Vācija)

Datums, kurā pieņemts iesniedzējtiesas nolēmums:

2023. gada 23. februāris

Prasītāja un apelācijas sūdzības iesniedzēja:

MN

Atbildētāja un atbildētāja apelācijas tiesvedībā:

Qatar Airways

***Landgericht Frankfurt am Main* [Frankfurtes pie Mainas
apgabaltiesas]**

[..]

lēmums

lietā

MN, [..] Gērdene [*Gehrden*],

prasītāja un apelācijas sūdzības iesniedzēja

[..]

pret

Qatar Airways (Q.C.S.C.) [..] Frankfurte pie Mainas,

atbildētāja un atbildētāja apelācijas tiesvedībā,

[..]

Landgericht Frankfurt am Main 24. civillietu palāta [..]

nolēma:

apturēt tiesvedību.

Saskaņā ar LESD 267. pantu Eiropas Savienības Tiesai uzdot šādus jautājumus par Savienības tiesību interpretāciju:

1) vai Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (EK) Nr. 261/2004 (2004. gada 11. februāris) ir jāinterpretē tādējādi, ka pasažieris ceļo bez maksas saskaņā ar šīs regulas 3. panta 3. punkta pirmo variantu, ja viņam par biļeti ir jāmaksā tikai nodevas un gaisa satiksmes nodokļi?

2) Gadījumā, ja uz pirmo jautājumu tiek atbildēts noliedzoši:

vai Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (EK) Nr. 261/2004 (2004. gada 11. februāris) ir jāinterpretē tādējādi, ka runa nav par sabiedrībai (netieši) pieejamu biļetes cenu šīs regulas 3. panta 3. punkta otrā variantā izpratnē, ja lidojums ir rezervēts gaisa pārvadātāja rīkotās akcijas ietvaros, kas bija ierobežota laikā un apjomā, un kura bija pieejama tikai noteiktai profesiju grupai?

3) Gadījumā, ja atbilde arī uz otro jautājumu ir noliedzoša un tiek nospriests, ka Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (EK) Nr. 261/2004 (2004. gada 11. februāris) ir piemērojama:

a) vai regulas 8. panta 1. punkta c) apakšpunkts ir jāinterpretē tādējādi, ka starp sākotnēji rezervēto un atcelto lidojumu un vēlamo maršruta maiņu vēlākā datumā ir jāpastāv saiknei laika ziņā?

b) ja šādai saiknei ir jāpastāv, kā tā laika ziņā būtu jānosaka?

Pamatojums

Prasītāja lūdz maršruta maiņu saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (EK) Nr. 261/2004 (2004. gada 11. februāris) (turpmāk tekstā – “Pasažieru tiesību regula”) 8. panta 1. punkta c) apakšpunktu.

Prasītājai bija apmaksāta un apstiprināta rezervācija pie atbildētājas kā apkalpojošā gaisa pārvadātāja [..] maršrutā Frankfurte pie Mainas caur Dohu uz Sidneju, kā arī attiecīgi atpakaļceļa lidojumi. Turpceļa lidojums uz Dohu bija

paredzēts 2021. gada 6. augustā, bet tālākais reiss uz Sidneju – 2021. gada 7. augustā. Atpakaļceļa lidojums bija paredzēts 2021. gada 22. augustā no Sidnejas uz Dohu un tālākais lidojums uz Frankfurti pie Mainas – 2021. gada 23. augustā. Prasītāja rezervēja aviobiļetes atbildētājas rīkotās akcijas *Teacher Promo* ietvaros, kas bija ļoti ierobežota laikā. Šī akcija bija paredzēta tikai noteiktām profesiju grupām (tostarp skolotājiem un ārstiem) un attiecās tikai uz noteiktu biļešu skaitu (aptuveni 20 000). Prasītājas samaksātā biļetes cena saskaņā ar rezervācijas apstiprinājumu bija 197,40 EUR. To veidoja 0,00 EUR *Ticket Fare* un 197,40 EUR *Taxes and Carrier imposed Fees*. Koronavīrusa pandēmijas izraisīto seku dēļ atbildētāja atcēla attiecīgos lidojumus. Tā rezultātā prasītāja pirmajā instancē kā jaunu ceļojuma datumu lūdza noteikt 2022. gada 24. un 25. jūliju un attiecībā uz atpakaļceļa lidojumiem – 2022. gada 13. un 14. augustu. Pēc prasības pieteikuma grozīšanas prasītāja tagad apelācijas instancē lūdz aizstājošo pārvadājumu 2023. gada vasarā. Atbildētāja atsakās veikt pārvadājumu.

Amtsgericht Frankfurt am Main [Frankfurtes pie Mainas pirmās instances tiesa] ar 2022. gada 18. jūlija spriedumu prasību noraidīja [...]. [omissis: sīkāka informācija par pirmās instances tiesas pamatojumu, kas atsaucās uz tālāk izklāstīto *Oberlandesgericht Köln* [Federālās zemes Augstākās tiesas Ķelnē] judikatūru.]

Prasītāja [...] iesniedza apelācijas sūdzību par pirmās instances tiesas spriedumu [...]. Tā uzskata, ka Pasažieru tiesību regulas 8. panta 1. punkta c) apakšpunktā nav prasīts, lai starp sākotnējo lidojumu un aizstājošo pārvadājumu pastāvētu saikne laika ziņā. Drīzāk vienīgi pasažiera ziņā esot lemt par alternatīvu datumu. Vienīgais iebildums, ko varot izvirzīt gaisa pārvadātājs, esot tas, ka nav pieejamu brīvu vietu.

Atbildētāja lūdz apelācijas sūdzību noraidīt un norāda, ka Pasažieru tiesību regula jau saskaņā ar Pasažieru tiesību regulas 3. panta 3. punktu nav piemērojama. Prasītāja esot rezervējusi aviobiļetes atbildētājas rīkotās akcijas *teacher promo* ietvaros, kas bija ļoti ierobežota laikā. Viņai esot bijis tikai jāsamaksā nodevas un gaisa satiksmes nodokļi un tādējādi viņa lidojuma biļetes esot iegādājusies bez maksas.

No vienas puses apelācijas sūdzības panākumi ir būtiski atkarīgi no tā, vai šajā lietā ir piemērojama Pasažieru tiesību regula.

Prasītāja iegādājās aviobiļeti atbildētājas rīkotas akcijas ietvaros. Prasītājam bija vienīgi jāsamaksā gaisa satiksmes nodokļi un nodevas, kas rezervācijas apstiprinājumā bija apzīmētas kā *Taxes and Carrier imposed Fees*, savukārt *Ticket Fare* bija 0,00 EUR. Šajā saistībā palātai vispirms rodas jautājums, vai šādā gadījumā pasažieris ceļo “bez maksas” Pasažieru tiesību regulas 3. panta 3. punkta pirmā varianta izpratnē.

Ja atbilde uz pirmo jautājumu ir noliedzoša, t.i., pasažieris neceļo bez maksas gadījumā, ja viņam ir jāsamaksā vienīgi nodokļi un nodevas, tad lēmums par

apelācijas sūdzību joprojām ir atkarīgs no tā, vai akcijas *teacher promo* gadījumā runa ir par samazinātu biļetes cenu, kas sabiedrībai nav tieši vai netieši pieejama.

Attiecīgie lidojumi tika rezervēti šīs atbildētājas rīkotās akcijas ietvaros, kas bija ierobežota laikā un apjomā un kura bija pieejama tikai noteiktai(-ām) profesiju grupai(-ām).

BGH [Federālā augstākā tiesa] savā 2021. gada 21. septembra spriedumā (X ZR 79/20) ir nospriedusi, ka samazināta biļetes cena, ko gaisa pārvadātājs piešķir uzņēmuma, kas noslēdzis attiecīgu pamat nolīgumu, darbinieku darījumu lidojumiem, esot sabiedrībai pieejama Pasažieru tiesību regulas 3. panta 3. punkta pirmā varianta izpratnē. *BGH* nolēmums šajā ziņā ir balstīts uz pieņēmumu, ka biļetes cena esot sabiedrībai pieejama, ja tā esot paredzēta nenoteiktam personu skaitam, kurām ar gaisa pārvadātāju neesot īpašu attiecību, kas pārsniedzot (potenciālo) klientu attiecības. Īpašas attiecības šajā izpratnē pastāvēt tikai tad, ja priekšrocības piešķiršanas mērķis nav tikai pārdošanas apjoma palielināšana, reklāma vai klientu piesaistīšana, bet gan sadarbība vai citas īpašas attiecības. Saskaņā ar vispārpieņemto izpratni jēdziens “sabiedrība” apzīmējot nenoteiktu personu skaitu, kuras nav īpaši savstarpēji saistītas. Saskaņā ar šiem kritērijiem biļetes cena sabiedrībai esot pieejama pat tad, ja ne katrs potenciālais klients to var iegūt. Noteicošais drīzāk esot tas, vai attiecīgo personu skaitu ir iespējams pietiekami precīzi noteikt un vai šīs personas ir pietiekami savstarpēji saistītas un kā slēgts personu loks var tikt nošķirtas no sabiedrības. Attiecībā uz uzņēmumam piemērojamo biļešu cenu *BGH* ir nospriedusi, ka neesot pietiekami ciešas saiknes starp privileģētajām personām, ja, lai gan piedāvājumi nav pieejami visiem, tomēr privileģēto personu lokam kopīgs esot tikai tas, ka tie atbilst noteiktajiem kritērijiem.

Līdzīgi tā tas ir arī šajā gadījumā. Akcija nebija pieejama ikvienam, bet gan tikai atbildētājas noteiktai personu, proti, profesiju grupai. Tādēļ palātai rodas jautājums, vai *BGH* judikatūra ir piemērojama arī šajā lietā, tādējādi runa ir par sabiedrībai pieejamu biļetes cenu, kas ļauj piemērot Pasažieru tiesību regulu.

Palāta šajā gadījumā pieņem, ka atbildētājas rīkotā akcija nav nedz biežu lidojumu programma, nedz komerciāla programma Pasažieru tiesību regulas 3. panta 3. punkta otrā teikuma izpratnē.

Gadījumā, ja atbilde uz iepriekš minēto pirmo un otro jautājumu ir noliedzīga, t.i., Pasažieru tiesību regula ir piemērojama, tad lēmums par apelācijas sūdzību ir atkarīgs arī no tā, vai maršruta maiņai saskaņā ar Pasažieru tiesību regulas 8. panta 1. punkta c) apakšpunktu ir jābūt saiknei laika ziņā ar sākotnēji rezervēto ceļojumu.

Saskaņā ar *OLG Köln* judikatūru (*OLG Köln* spriedums, 2021. gada 26. februāris, 6 U 127720; *OLG Köln* spriedums, 2022. gada 6. maijs, 6 U 219/21) pasažieris atbilstoši Pasažieru tiesību regulas 5. panta 1. punkta a) apakšpunktam un 8. panta 1. punkta c) apakšpunktam lidojuma atcelšanas gadījumā principā apkalpojošajam

gaisa pārvadātājam varot pieprasīt mainīt maršrutu, izmantojot pielīdzināmu apstākļu pārvadājumus, līdz to galamērķim vēlākā dienā (nekā iespējami agrākais, skat. Pasažieru tiesību regulas 8. panta 1. punkta b) apakšpunktu) atbilstīgi viņa vēlmēm, ja ir pieejamas brīvas vietas. No tiesību normas interpretācijas izrietot, ka, lai gan maršruta maiņa esot jānodrošina bez maksas, taču tai ir jābūt arī laika ziņā saistītai ar sākotnējo ceļojumu. Pasažieru tiesību regulas 8. panta 1. punkta b) apakšpunktā ietvertais formulējums “mainīt maršrutu, izmantojot pielīdzināmu apstākļu pārvadājumus, līdz to galamērķim pēc iespējas agrāk” norādot uz nepārprotamu saikni laika ziņā ar pasažiera sākotnējo ceļojuma plānu. Tādēļ attiecībā uz Pasažieru tiesību regulas 8. panta 1. punkta c) apakšpunktu – “mainīt maršrutu, izmantojot pielīdzināmu apstākļu pārvadājumus, līdz to galamērķim vēlākā dienā atbilstīgi pasažiera vēlmēm, ja ir pieejamas brīvas vietas”, atbilstoša interpretācija esot acīmredzama. *OLG Köln* šajā ziņā pamatojas uz tiesību normas jēgu un mērķi un norāda, ka Pasažieru tiesību regulas mērķis atbilstoši tās regulatīvajai struktūrai esot aizsargāt pasažierus tikai attiecīgā ceļojuma laikā. Pasažieru tiesību regulas tiesību normās netiekot pasažierim piešķirtas tiesības patvaļīgi bez maksas mainīt maršrutu, kas nekādā veidā nebūtu saistīts ar plānoto ceļojumu, piemēram, uz lidojumu pēc sākotnēji plānotā ceļojuma īpaši dārgā ceļojuma laikā. Pasažieru tiesību regulas 8. panta 1. punkta gadījumā būtībā runa esot par sava veida garantijas prasību līguma neizpildes gadījumā. Tomēr ar Pasažieru tiesību regulas 8. panta 1. punkta a) apakšpunktu rezultātā *ex nunc* tiekot pamatotas tiesības uz līguma atcelšanu, ja tas vēl nav izpildīts vai tam nav jēgas. Attiecīgi Pasažieru tiesību regulas 8. panta 1. punkta b) un c) apakšpunktā runa esot par tiesībām uz saistību vēlāku izpildi, kuras satura ziņā būtībā ir saistītas ar gaisa pārvadājumu līgumu. Šādas tiesības principā esot saistītas ar sākotnēji plānoto ceļojumu. Tas, vai šajā ziņā nepieciešamā saikne ir ievērota, esot atkarīgs no plānotā ceļojuma apstākļiem, turklāt tiesības uz pārvadājumu saskaņā ar Vācijas tiesību aktiem parasti esot kvalificējamās kā relatīvi fiksēta termiņa darījums. Pakalpojuma sniegšanas laika neievērošanas gadījumā neiestājoties [pakalpojuma izpildes] neiespējamība, gaisa pārvadājuma pakalpojumu varot sniegt vēlāk, taču kreditoram esot tiesības atkāpties no līguma. Tomēr pakalpojuma sniegšanas laika ievērošana esot tik būtiska, ka darījums esot nesaraucami saistīts ar savlaicīgu pakalpojuma sniegšanu. Tas, kad pakalpojuma sniegšana ar novēlošanos (ielidošana) pasažierim vairs neradot jēgu un vairs neesot uzskatāma par izpildījumu, tātad, ir kļuvusi neiespējama, esot atkarīgs no pasažiera sākotnējā ceļojuma plāna. Nekas cits neizrietot arī no nesaistošajām Komisijas skaidrojošajām pamatnostādnēm par Pasažieru tiesību regulu (OV 2016, C 214, 5. lpp.) un to papildinājumu saistībā ar Covid-19 (OV 2020 CI 89, 1. lpp.). Komisija nepārprotami neuzskatot, ka uz tiesībām, kas izriet no Pasažieru tiesību regulas 8. panta 1. punkta c) apakšpunkta, varētu atsaukties arī pēc vairākiem gadiem saistībā ar pavisam citu ceļojumu.

Attiecīgi maršruta maiņa saskaņā ar Pasažieru tiesību regulas 8. panta 1. punkta c) apakšpunktu šajā gadījumā ir izslēgta. Pēc prasības pieteikuma grozīšanas prasītāja tagad apelācijas instancē lūdz aizstājošu pārvadājumu 2023. gada vasarā. Taču sākotnējiem lidojumiem bija jānotiek 2021. gada augustā. Šāda laikposma gadījumā, pamatojoties uz *OLG Köln* judikatūru, vairs nevarētu pieņemt, ka

pastāv saikne laika ziņā. Tomēr palāta uzskata par apšaubāmu to, vai tiesību normas formulējumu var interpretēt tādējādi, ka ir jāpastāv saiknei laika ziņā starp sākotnējo lidojumu un aizstājošo pārvadājumu kā nerakstītai pazīmei. Katrā ziņā tiesību normas formulējumā šāds pamats nav atrodams, tāpēc šis interpretācijas jautājums tagad ir jāiesniedz izskatīšanai Tiesā.

[..]

DARBBA VERSIJA